

14. 8. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

# Nečinný prezident a čekající čekatelé

Růst soudní moci je jedním z atributů nynějšího pojetí demokratického právního státu.

**Skóre:** 0.93

**Název zdroje:** Mladá fronta Dnes

**Datum vydání:** 14.08.2007

**Nadpis:** Nečinný prezident a čekající čekatelé

**Strana:** 11

**Pořadí:** 2

**Mutace:** Celostátní

**Rubrika:** Názory

**Autor:** Aleš Gerloch

**Ročník:** 18

**Číslo:** 188

**Náklad:** 308485

**Oblast:** Celostátní deníky

**Zpracováno:** 14.08.2007 06:56

**Identifikace:** DCMF20070814040051 cz

zákonů (4x), soudců (4x), odvolání (3x), soudu (3x), právo (3x), právního (2x), Ústavní soud (2x), ústavní (2x), ústavy (2x), soud (2x), trestní, soudů, justice, právním, zákon, právní, ústavě, soudci, zákonem, soudní, práva, ústavního práva, **Klíčová slova:** Ústavním soudem, kauze soudních, postihu soudců, Nejvyššího soudu, ministra spravedlnosti, ministerstvo spravedlnosti, ústavním orgánem, ústavnímu soudnictví, ústavních, soudní moc, justiční, ústavního, soudnictví, odpovědnosti, lidských práv, soudní moci, soudcovskou

Růst soudní moci je jedním z atributů nynějšího pojetí demokratického právního státu. Lze hovořit o judicializaci současného života, která byla již dříve typická pro USA a v posledních desetiletích se šíří celou západní civilizací. Rozšiřují se možnosti napadání různých veřejnoprávních rozhodnutí a postupů, jakož i soukromoprávních úkonů u soudu, ba i zákonů a dokonce celých států v dříve nepředstavitelném rozsahu, včetně ústavního, evropského a mezinárodního soudnictví. Tato tendence má své kladné, ale i stinné stránky. Je předmětem rozsáhlých diskusí v odborné právní veřejnosti. Zásadním spouštěcím mechanismem je zde však soudobá koncepce lidských práv, imanentně zahrnující prostředky jejich ochrany, soudní v první řadě.

V těchto souvislostech je zřejmé, že nelze, jako to činí Dr. Tomáš Jindra (MFD 27. 7.), požadovat vynětí prezidenta České republiky ze soudní kontroly. Především těžko obстоjí argument domnělého protikladu "neodpovědné" justice a prezidenta republiky: "... soudní moc však jako jediná nikomu účty neskládá a za špatná rozhodnutí nenese prakticky žádnou odpovědnost." Je tomu totiž podle platné ústavy tak, že jediným ústavním orgánem, který není z výkonu své funkce odpovědný, je právě prezident republiky (srov. čl. 54 odst. 3 Ústavy ČR). Výjimkou je pouze jeho jednání dosahující intenzity velezrady (čl. 65). Naopak soudci jsou při výkonu své funkce nezávislí, nelze je proti jejich vůli odvolat nebo přeložit k jinému soudu, avšak výjimky z této zásady, vyplývající zejména z kárné

odpovědnosti, stanoví zákon (čl. 82 ústavy).

Rozsah kárné (jakož i za závažnější provinění trestní) odpovědnosti a způsob postihu soudců, včetně odvolání z funkce, resp. jejího zániku, lze tedy upravit běžným zákonem, a to nepochybně i odlišně oproti současnému modelu, musí však být přitom šetřena ústavní zásada nezávislosti soudů a soudců. Lze si například představit zapojení širší odborné právní veřejnosti do kárných senátů, jak navrhuje ministerstvo spravedlnosti, lze uvažovat o kárném senátu na úrovni Nejvyššího soudu či Nejvyššího správního soudu s přezkumem Ústavním soudem a možná jsou i řešení další.

Dále je třeba upozornit na to, že v kauze soudních čekatelů nehrozí a nikdy nehrozilo, že by místo prezidenta republiky (a vlády, neboť jde o rozhodnutí vyžadující souhlas předsedy vlády, resp. ministra spravedlnosti, který již byl dán dávno), rozhodoval jakýkoli soud. Dr. Jindra sice uvádí, že justiční čekatel chce "vysoudit soudcovskou funkci", ale jde o něco jiného. Uchazeč žádá, aby soud uložil prezidentu rozhodnout pozitivně nebo negativně, s náležitým odůvodněním tohoto rozhodnutí. To je to, oč běží. V soudobém právním státě má každý právo na to, aby se o něm rozhodovalo bez zbytečných průtahů a při eliminaci diskriminačních postupů za zákonem stanovených podmínek. Občané mají za rovných podmínek přístup k voleným a jiným veřejným funkcím. Jde tedy o to, zda se těchto základních práv lze domoci soudní cestou při nečinnosti hlavy státu, či nikoliv.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že soudní přezkum je v dané věci na místě a má ústavní základ, neboť podle čl. 4 ústavy jsou základní práva a svobody pod ochranou soudní moci. Sporné je toliko, zda věc přísluší správnímu soudnictví (prezident republiky je v ústavě zařazen do moci výkonné), či ústavnímu soudnictví (rozhodnutí prezidenta republiky je třeba hodnotit jako zvláštní veřejnoprávní akty ústavní povahy). Sám se kloním k druhé eventualitě, avšak Ústavní soud v dané záležitosti rozhodl jinak, když po určitém váhání odmítl část ústavních stížností sedmi čekatelů jako předčasné a část pro nevyužití všech prostředků, které stěžovatelům zákon k ochraně jejich práv dává, a tím věc přesunul do roviny správního soudnictví.

Foto popis: Zákruty paragrafů dovedou potrápít i znalce...

Foto Autor - Foto - MAFA

O autorovi: Aleš Gerloch, děkan katedry ústavního práva PF UK

Zpracovatel: [Anopress IT a.s.](#)